

Gebruikte de brandweer PFAS-schuim bij schuimparty's? VRZ denkt van niet, maar weet het eigenlijk niet

Pim van den Berge, 8 oktober 2024 (Omroep Zeeland)

Heeft de brandweer tien jaar geleden bij schuimparty's op verschillende plekken in Zeeland PFAS-houdend blusschuim gebruikt? De Veiligheidsregio Zeeland (VRZ) geeft aan dat betrokkenen zeggen van niet. Maar de VRZ weet het niet zeker omdat er geen registratie van het gebruik van het schuim is geweest tot 2022. Analyse van grondmonsters op de plek geven een verhoogde waarde PFAS aan die specifiek in blusschuim zitten. Experts denken dat het mogelijk is dat tijdens de party's mensen - kinderen en volwassenen- met schuim met PFAS-chemicaliën bespoten zijn.

Foto van een schuimparty bij Burgh-Haamstede © Omroep Zeeland

De zoektocht naar het antwoord op de vraag of bij schuimparty's in het verleden door de brandweer PFAS-houdend blusschuim is gebruikt, begint met een brief van een bezorgde inwoner van Schouwen-Duiveland aan Omroep Zeeland. De schrijver reageert op berichten over eventuele schadeclaims voor de VRZ door het gebruik van PFAS-houdend blusschuim. De melder kan zich herinneren dat er door de jeugdbrandweer Westerschouwen in het verleden zogenoemde schuimparty's werden georganiseerd en vraagt zich af of daar met PFAS-houdend blusschuim is gespoten.

Klinkt aannemelijk, maar kan niet nagegaan worden

De schrijver stuurde foto's mee van verschillende schuimparty's van 2013 tot 2017 op campings en een huisjespark op Schouwen-Duiveland. Daarop is te zien dat kinderen en volwassenen in het schuim spelen. Aan de hand van de gegevens heeft Omroep Zeeland vragen aan de VRZ gesteld. Die heeft vervolgens een intern onderzoek gedaan naar het fenomeen schuimparty door de brandweer en kwam tot het volgende, schriftelijke antwoord: "Veiligheidsregio Zeeland kende dit initiatief aanvankelijk niet, maar heeft deze activiteiten beëindigd op het moment dat wij er kennis van namen. Betrokkenen geven aan dat hierbij gebruik is gemaakt van PFAS-vrij oefenschuim. Deze informatie klinkt aannemelijk, maar kan door ons niet worden geverifieerd. Wij gaan ervan uit dat de stelling dat PFAS-vrij schuim is gebruikt, correct is."

Schuimparty op camping Schouwen-Duiveland© Omroep Zeeland

Gevaarlijke stof

In blusschuim zijn jarenlang PFAS toegepast. PFAS is een verzamelnaam voor chemische stoffen met koolstof-fluorverbindingen. Dit is niet zonder risico gebleken, want deze stoffen blijken schadelijk voor onze gezondheid te zijn. In het verleden bevatte blusschuim vooral

vaak perfluorooctaan-sulfonzuur (PFOS). Sinds 2011 is het gebruik van blusschuim met PFOS verboden, maar oude voorraden werden in de jaren daarna nog wel opgebruikt.

Tijdens het wachten op het antwoord van de VRZ duiken er ook foto's op van een schuimparty in Cadzand-Bad. De foto's vallen op omdat er in plaats van luchtig schuim een dikke substantie te zien is. Ook hier zijn mensen volledig bedekt door het schuim.

Brandveiligheid-expert Jack van Schoonneveldt concludeert op basis van die foto's dat het schuim PFAS-houdend moet zijn: "Er zit zeker PFAS in." De VRZ laat weten dat het schuim 'met Drefit' gemaakt zou zijn.

Hoge waarden PFAS in de grond

Om toch een sluitend antwoord te krijgen op de vraag van de schrijver, besluit Omroep Zeeland de grond te testen op één van de locaties van de schuimparty's. Wanneer er met PFAS-houdend schuim gespoten zou zijn, dan moet er één bepaalde soort PFAS, namelijk PFOS, in hoge waarden achtergebleven zijn in de grond. Uit de analyse van het monster blijkt inderdaad dat er ongewoon hoge waarden PFOS in de grond onder het grasveld zit. Ook zijn er waarden aanwezig van andere PFAS die in blusschuim zaten.

Wanneer milieu-chemicus Chiel Jonker van de Universiteit Utrecht de waarden ziet, is hij duidelijk. "Wat hier aan PFAS inzit, komt zeer waarschijnlijk door het gebruik van blusschuim." Jonker ziet vooralsnog geen andere mogelijke verklaring voor de hoge waarde PFOS en de aanwezigheid van de andere PFAS in het monster.

"Er is door ons niets geregistreerd over het gebruik van PFAS. We hadden dat zorgvuldig moeten bijhouden."

Veiligheidsregio Zeeland

Dat de VRZ niet kan uitsluiten of bevestigen of er bij de schuimparty's PFAS-houdend blusschuim is gebruikt, heeft een simpele reden: de brandweer heeft tot 2022 geen administratie bijgehouden van het blusschuim. De VRZ weet wel wat er ingekocht is, maar er werd niet geregistreerd wat er bij welke brand of oefening is gebruikt.

Geen registratie

De VRZ schrijft: 'Er is door ons niets geregistreerd over het gebruik van PFAS. We hadden dat zorgvuldig moeten bijhouden.' De VRZ wijst erop dat het bijhouden van een voorraadadministratie ook niet verplicht was: 'Er geldt geen landelijke registratieplicht voor het gebruik van blusschuim. Wij hebben zelf in 2022 besloten om dit bij te gaan houden.'

Schuim gebruikt bij party Cadzand-Bad© Omroep Zeeland

Voor een reactie op de resultaten van de grondanalyse verwijst de VRZ door naar de gemeente Schouwen-Duiveland. "Als wij vernemen dat er PFAS-houdend schuim gebruikt is dan stellen wij het bevoegd gezag op de hoogte", geeft VRZ aan. "Vervolgens wordt er in gezamenlijkheid bekeken wat de nodige vervolgstappen zijn. Zo ook bij Schouwen-Duiveland."

Schouwen-Duiveland gaat in gesprek met de betrokkenen

De gemeente Schouwen-Duiveland vindt de manier waarop het grondmonster is genomen en het resultaat van de analyse niet voldoende om er een conclusie aan te verbinden. "Op basis van deze gegevens is, naar onze mening, geen goede uitspraak mogelijk." De gemeente schrijft ook dat ze het, na de eerste melding van het onderzoek naar de schuimparty's door de VRZ, niet nodig vond om zelf een onderzoek te starten.

Burgemeester Jack van der Hoek: "Op basis van de gegevens die destijds bekend waren, is besloten in te stemmen met de conclusie van het VRZ-onderzoek", schrijft hij. Na het onderzoek en de grondanalyse door Omroep Zeeland is er wel meer informatie nodig, volgens de burgemeester. "Als gemeente gaan wij nu in gesprek met betrokkenen om te onderzoeken wat de vervolgstappen zijn om de gehele situatie in kaart te brengen."